

Zonder publiek

www.meulenhoff.nl

Marjolein Beumer

Zonder publiek

Roman

MEULENHOFF

ISBN 978-90-290-9347-7
ISBN 978-94-023-1341-3 (e-book)
NUR 301

Omslagontwerp: Pinta Grafische Producties
Omslagbeeld: © Raquel Chicheri
Auteursfoto: © Andreas Terlaak
Zetwerk: CeevanWee, Amsterdam

© 2019 Marjolein Beumer en Meulenhoff Boekerij bv, Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor Loes Beumer
(1941-2013)

‘Op wie anders moeten we lijken dan op onze ouders?’

Iki Freud

1978

Mama maakt mijn gezicht wit met een grote poederdons die kriebelt en oefent haar tekst. Omdat ze niet wil dat de poeder in mijn ogen komt, moet ik ze stevig dichtknijpen. Voor de zekerheid klem ik ook maar mijn lippen op elkaar en ik luister naar haar stem. Ik ken haar teksten allemaal en ik zeg ze in mijn hoofd mee, niet hardop natuurlijk, want dan raakt ze in de war. Soms laat ze mij in het café een monoloog voordragen voor haar vrienden. Ik word daar verlegen van maar ik doe het toch omdat ik weet dat zij het leuk vindt.

Als ik mijn ogen open zie ik overal kleine poederspikkels in de lucht zweven. Op mama's kaptafel ligt een dun laagje wit. Grobbel op mijn schoot lijkt wel een sneeuwpop. 'Olala, ogen dicht! We zijn nog niet fini!' roept mama. Ik doe het meteen en schiet in de lach. Ik kan het niet helpen. Haar Franse grimeur is zo grappig.

Mama is met haar gezicht heel dichtbij nu. Ik kan haar adem langs mijn wangen voelen strijken. Ze ruikt naar Stimorol, zo'n beetje de lekkerste geur van al haar geuren. Terwijl ze met een kwast heel voorzichtig over mijn gezicht veegt, hoor ik haar ingespannen ademen. Er trekt een gek gevoel over mijn hoofd. 'Gaat het?' vraagt ze en ik knik alleen maar, want ik wil het gekke gevoel niet kwijtraken.

Mama heeft vandaag geen repetities en vanavond speelt ze thuis, wat maar vijf minuten met de tram is. 'We gaan de hele dag alleen maar dingen doen die we leuk vinden,' heeft ze gezegd en ik mocht kiezen waarmee we zouden beginnen. Een taartje bij Metz, ik wist het meteen. Een puik idee, vond ze. Ze had alleen nog geen zin om zich aan te kleden en trok daarom haar jas gewoon over haar Chinese kimono aan. 'We gingen toch alleen maar dingen doen die we leuk vonden?' Ze zei het met grote onschuldige ogen.

Met een bruin potlood trekt ze twee halve manen in de buurt van mijn wenkbrauwen en vraagt ondertussen hoe ik heet. 'Laura,' zeg ik en ze schiet in de lach. 'Mais non!' roept ze uit. 'Jij bent Madame de Lauripour!' Ze steekt een Camel op, zuigt de rook naar binnen en pakt een kam. Pluk voor pluk toupeert ze mijn haren totdat het lijkt alsof ik helemaal ontploft ben. Ze trekt een la open met schuifspelden, zet haar gouden bus met haarlak klaar en begint een enorme toeter op mijn hoofd te bouwen waar ze van alles in stopt: veren, zijden bloemen, een tandenborstel, een paar sigaretten en een dia-deem van stras. Terwijl ze aan het werk is, luister ik naar haar zachte neuriën en naar haar rinkelende armbanden en raak steeds meer in haar ban. En wanneer ze via de spiegel lachend in mijn ogen kijkt, voel ik me definitief betoverd.

Met een lipstick maakt ze rode wangetjes en daarna zet ze met een kohlpotlood een vette stip schuin boven mijn mond. Met veel armgezwier buigt ze, pakt mijn hand en nodigt me uit om op haar voeten te gaan staan. En terwijl we door onze slaapkamer walsen zingt ze met een diepe, donkere stem en expres een beetje vals: 'You are the one for me, for me, formi, formidable.'

Ik zie de kamer om mij heen draaien en voel me trots. Andere moeders en dochters doen dit soort dingen niet. Maar wij

wel. Wij wel. Wij zijn namelijk meer dan een moeder en dochter, wij zijn samen een heel gezin en daarbij ook nog eens elkaars beste vriendin. Wij verven elkaars haren met henna en slapen samen in hetzelfde bed. Ik en mijn mama. Samen zijn wij één.

Laura

Ze hebben er speciaal een vlag voor gekocht met een stok en een houdertje om hem in te steken, maar nergens op hun voorgevel is een plek te vinden waar ze een schroef in kunnen draaien, alle kozijnen zijn van kunststof, wisten zij veel. Een beetje giechelg kijken ze elkaar aan. Hoe doen andere mensen dit soort dingen? Voor de grap steekt Laura de stok door de brievenbus, maar dat had ze beter niet kunnen doen, want ze krijgt hem er bijna niet meer uit. Rupert zegt dat ze er misschien om beurten de wacht mee kunnen houden, zoals *the guards* doen voor de ingang van Buckingham Palace. Ze lachen. Dan maar geen stok en de vlag rechtstreeks aan de regenpijp vastbinden. Maar ook dat blijkt niet eenvoudig en wanneer ze na een hoop geklungel toch een soort knoop geïmproviseerd hebben, zien ze het meteen; van de opscheperige fierheid die je van een vlag mag verwachten is niks te zien, het lijkt eerder alsof een goedkope theedoek door een windvlaag tegen hun huis gekwakt is. Bovendien, ze wonen in een stad waar alles waar geen slot op zit meteen gejat wordt. De eerste de beste voorbijganger zal de vlag waarschijnlijk van de regenpijp rukken, gewoon voor de lol. Daar gaan ze Pucks schooltas echt niet bij hangen, daarvoor zijn ze te zeer gehecht

aan dat versleten ding vol inktvlekken. Misschien moeten ze hem gewoon aan de binnenkant van Pucks slaapkamerraam hangen? Ja, dat lijkt hun uiteindelijk nog het beste idee. Laura rent meteen door naar Pucks kamer.

Puck zit op bed, ze kijkt en ze zegt: 'Doe maar niet.'

'Hè? Maar dat is toch juist leuk?'

'Sorry, mam.'

'Nee joh, wat jij wilt.' Nonchalant vouwt ze de vlag weer op en verbergt dat ze teleurgesteld is.

'Ah nee, hang toch maar op,' hoort ze Puck dan zeggen.

'Echt? Je vindt het niet erg?'

'Tuurlijk niet. Lief juist.'

De uitreiking is twee weken later, aan het einde van de dag, Laura moet eerst nog naar school. Ze heeft een rapportvergadering en een aantal tienminutengesprekken, maar ze is er met haar hoofd niet bij, bang dat ze niet op tijd zal zijn voor de ceremonie. Van de zenuwen morst ze ook nog koffie op haar blouse. Ze twijfelt of ze tijd genoeg heeft om langs huis te gaan, maar ze kan als trotse moeder van de laureate natuurlijk niet met een vieze blouse in de aula gaan zitten, dus ze waagt het erop.

Eenmaal op weg heeft ze echter meteen spijt. Ze wordt gehinderd door het verkeer, het gaat haar allemaal niet snel genoeg, en als ze eindelijk haar straat in komt duurt het veel te lang voordat ze een plekje heeft gevonden. Nerveus rent ze haar huis binnen en kleedt zich razendsnel om. Omdat ze haar fietssleutel niet meteen kan vinden besluit ze in een impuls te gaan lopen, wat ze beter niet had kunnen doen, want zo duurt het allemaal nóg langer. Uiteindelijk legt ze het hele parcours zo'n beetje rennend af en komt ze toch nét te laat aan. Het plein is leeg en de deuren zijn al gesloten. Ze bidt dat de rector nog niet begonnen is met zijn toespraak.

De aula zit stampvol, een deel van de mensen moet zelfs staan. Toch is de eerste op wie Laura's oog valt Catherina, die op de een of andere manier altijd zo gaat zitten dat niemand haar missen kan. Laura moet vaak de neiging onderdrukken om te kijken waar de camera's staan. Waarschijnlijk is Catherina zich er niet eens bewust van, het zal wel een bepaald soort aanleg zijn, ze is natuurlijk niet voor niks zover gekomen in het vak, maar het ergert Laura. Deze middag gaat over jonge mensen die na jaren ploeteren eindelijk hun diploma in ontvangst mogen nemen en toch zit Catherina Pecheur er weer bij alsof het allemaal om haar draait.

Catherina kijkt om en ziet haar ook. In haar blik zit afstand, wat op zich niet zo vreemd is, want zo kijkt ze wel vaker naar haar, alsof ze er niet had moeten zijn. Dan ziet Laura dat Puck naast haar zit, jong, slank en opvallend als altijd, met haar oranje vlamme haren en haar ivoorkleurige huid bedekt met miljoenen sproetjes. De Melkweg, zoals Rupert ze noemt. Puck draagt iets wat Laura niet kent, een kraakhelder wit en veel te kort gevalletje dat ze waarschijnlijk speciaal voor deze dag heeft aangeschaft. Goudlokje in haar witte minirokje. Toch maar goed dat Laura zelf nog langs huis is gegaan voor een schone blouse. Lau-mevrouw in haar tentgebouw. Ze zwaait naar Puck, maar Puck zwaait niet terug. Ze lacht niet eens en er zit iets in haar blik waardoor Laura's hart een slag overslaat. Bij wijze van groet steekt ze haar diploma de lucht in. Het lijkt een bijna achteloos gebaar, maar het geeft te denken; hoe kan het dat Puck haar diploma al heeft? Op de schoolklok ziet Laura dat ze echt maar vijf minuten te laat is. Het kan niet anders dan een vergissing zijn, er is vast een verklaring voor, stelt ze zichzelf gerust, maar haar bloed is al gaan bevriezen.

'Lau?' Rupert fluistert haar naam. Hij zit aan de andere kant

van het gangpad helemaal aan het einde van de rij en kijkt zorgelijk haar kant op terwijl hij zijn colbertje van de stoel naast zich haalt. De grote ader in haar hals begint gemeen te kloppen. Rupert gebaart dat ze moet komen zitten, maar ze kan het niet. Ze kan zichzelf niet in beweging krijgen. Ze is gekomen voor de diploma-uitreiking van haar kind, haar enige kind, de trots van haar leven, en als ze die gemist heeft interesseert de rest haar geen reet. Ze zou nu heel graag iets willen roepen. Dat ze moeten stoppen. Dat dit zo echt niet kan. Ze heeft het recht, vindt ze, hadden ze maar niet zonder haar moeten beginnen.

‘Lau?’ hoort ze Rupert opnieuw. Mensen beginnen zich al om te draaien. Ze maakt zich klein en loopt langs opgetrokken knieën in zijn richting. Ze struikelt over een tas, mompelt ‘Sorry’, schuifelt verder en laat zich op de stoel naast haar echtgenoot vallen.

‘Waar was je?’ Het klinkt niet verwijtend, eerder bezorgd.

‘Hoezo? Ik ben maar vijf minuten te laat.’

‘Vijfendertig. Het begon om half.’

‘Heel.’

Hij kijkt opzij. Ze vermant zich en kijkt terug.

Hij schudt zijn hoofd en fluistert: ‘Oké. Dan vergissen al deze mensen zich en heb jij gelijk.’

Ze wil iets terugzeggen, ze wil hem pijn doen, terecht of niet, maar iemand zegt ‘sst’, dus klemt ze haar lippen op elkaar en ze denkt: hij heeft gelijk, natuurlijk heeft hij gelijk. Het is alleen nog te vroeg om dat toe te geven.

Terwijl de ceremonie verder gaat pakt ze haar telefoon en scrolt door haar agenda. Het interesseert haar niet wat er op het podium gebeurt. Ze heeft bewijs nodig dat het niet aan haar ligt, ook al zal ze het zichzelf dan nog steeds niet kunnen vergeven. Ze heeft de diploma-uitreiking van haar enige kind

gemist. Ze heeft nog nooit iets van haar gemist, geen losse tand, geen dansuitvoering, geen pijntje, geen boze droom, niks. Dan ziet ze het staan; 17.30 uur. Ze heeft het dus wel goed opgeschreven.

Na afloop van de ceremonie gaat de muziek aan, er worden flessen goedkope wijn ontkurkt en iedereen feliciteert iedereen, maar Laura kan zich er niet aan overgeven. Ze blijft maar peuteren in haar hoofd op zoek naar een verklaring. Wanneer is ze gaan denken dat de uitreiking pas om zes uur begon? Ze heeft werkelijk geen idee. Zo mogelijk nóg ondraaglijker is de gedachte dat ze zelfs nog per ongeluk op tijd had kunnen komen als ze niet eerst langs huis was gegaan voor een schone blouse. Ze beklagt zich erover tegen Rupert, maar hij zegt: 'Je bent er nu toch?' Het klinkt geïrriteerd. Ze schrikt ervan. 'Laat het los Lau, en richt je op dit feestje, daarmee doe je Puck een veel groter plezier.' Ze weet dat hij gelijk heeft, het lukt alleen niet. Ze blijft maar excuses maken en zeggen hoe erg ze het vindt. 'Het geeft niks,' herhaalt Puck een aantal keer geduldig, maar op een gegeven moment draait ze zich geërgerd af en loopt ze naar haar vrienden. Nu voelt Laura zich pas echt klopte.

Catherina paradeert ondertussen rond alsof het haar feestje is, zichtbaar genietend van alle mensen die haar aanklappen en willen complimenteren met rollen die ze heeft gespeeld. Laura ziet hoe ze overal met dezelfde aangeleerde nonchalance op reageert: 'Och, dat beetje acteren, dat mag toch geen naam hebben?' Mensen bekijken haar bewonderend; zo beroemd en dan toch zo bescheiden gebleven. Laura kan het niet langer aanzien en loopt naar buiten.

Rupert kan zo slecht tegen mensenmassa's dat hij altijd meteen een ontsnappingsroute zoekt. Meestal vindt ze hem

buiten op een bankje of op de stoeprand, met zijn opschrijfboekje op zijn knokige knieën en zijn neus in de lucht. Ze heeft hem nodig. Maar hij is er niet.

‘Niks voor jou om te laat te komen.’

Laura draait zich om. Daar staat Catherina. Afgezien van de kauwgom in haar mond ziet ze eruit als een Romeinse gifmengster met die enorme omslagdoek die ze nonchalant over haar schouders heeft gedrapeerd. Als het niet voor Puck was geweest had Laura het contact jaren geleden al verbroken, maar ze wilde dat haar kind een oma had en Catherina was haar enige optie.

‘Kan gebeuren, schat, niemand is perfect.’ Catherina zegt het met die zoetgevooisde stem die ze op het toneel altijd gebruikt om haar karakters sympathiek te maken. ‘Hoe laat heb je die tafel uiteindelijk gereserveerd?’

‘Half acht.’

‘Wat laat.’ Ze rekt de ‘aa’ uit en laat hem zo diep mogelijk klinken.

‘Hoezo laat? We kunnen er nu meteen heen, zo hebben we het toch besproken?’

‘Het is half zeven...’ Bijna genereus sluit ze haar mond om Laura de kans te geven het kwartje te laten vallen. ‘Ik dacht dat je het een beetje beter zou laten aansluiten. Daar hebben we het toch nog over gehad?’

Laura voelt zich licht worden in haar hoofd. Ze ziet hoe Catherina daar staat, met haar beide voeten kordaat op de grond, geard zoals ze dat zelf zou noemen. Haar buik deint ontspannen op en neer terwijl ze met een soort vanzelfsprekendheid de ruimte opeist die haar toekomt.

... beter zou laten aansluiten. Daar hebben we het toch over gehad?

Ze ziet hoe Catherina haar blik over het schoolplein laat

dwalen, alsof ze ieder moment de zweep over haar paarden kan halen om op haar strijdwagen te vertrekken. Zij was het, dringt het tot haar door. Catherina heeft haar overgehaald om de reservering een half uur te verzetten, zij was het die bij hoog en bij laag beweerde dat de ceremonie pas om zes uur was en zij was het die daar zo zeker van was dat Laura zoals altijd aan zichzelf ging twijfelen.

Rustig blijven. Niet meteen boos worden. ‘Waarom heb je gezegd dat de uitreiking pas om zes uur begon?’

Diepe verontwaardiging. ‘Dat heb ik niet gezegd.’

‘ Jawel, je zei dat ik de reservering naar half acht moest verzetten, omdat we het anders niet zouden halen.’

‘Daar kan ik mij niets van herinneren.’

‘Jezus, Catherina!’

‘Poeh poeh.’

Laura staart haar aan. Door Catherina’s schuld heeft ze de diploma-uitreiking van haar kind gemist en het enige wat mevrouw de actrice daarover te zeggen heeft is ‘Poeh poeh’? Meteen bubbelen allerlei verwijten omhoog als giftige gassen, er is zo veel wat ze haar voor de voeten wil werpen, zo veel wat ze haar kwalijk neemt, maar zoals altijd kan ze er de juiste tekst niet bij vinden. Dus houdt ze haar mond, draait zich om en loopt zonder nog iets te zeggen terug naar binnen.

Catherina

Zoals iedere ochtend staat Catherina om acht uur op, drinkt in haar badkamer een groot glas ijskoud water terwijl ze naar zichzelf in de spiegel kijkt, en zegt dan op de toon waarop Edward het altijd zei: ‘Dag hondje popje van me.’ Ze loopt op haar blote voeten terug naar de slaapkamer en begint alvast haar stem op te warmen: ‘Mmmmmmmimimimieie, mmm-momomoooo, mmmmmumuuuu.’ Ze probeert daarbij het topje van haar neus te laten trillen, zoals ze dat meer dan vijftig jaar geleden heeft geleerd van haar stemdocent. Ze opent het dakraam, ademt diep in en positioneert zichzelf op de witte schapenvacht naast haar bed voor de zonnegroet. Al na de eerste kniebuiging bedenkt ze zich en loopt weer terug de badkamer in. Lenig wordt ze toch niet meer.

Ze trekt haar slaapshirt uit, haalt voorzichtig het haarnetje van haar hoofd en bekijkt zichzelf nogmaals in de spiegel. Ze is veel ouder dan ze zich voelt en tegelijkertijd nog altijd jonger dan de meeste vrouwen van haar leeftijd. Maar ze hoeft geen twintig meer te zijn. Types die het tegen beter weten in toch proberen zijn pathetisch. Als je niet jong wilt sterven zit er niks anders op dan oud te worden, zo is het gewoon, nietwaar? Ze pakt het gerimpelde vel op haar borstbeen vast, sjort

de boel omhoog totdat haar tepels weer op de juiste hoogte zitten en zingzegt: 'Mimimimi, momomomo, mumumumu, moemoemoeoeoe.' De a bewaart ze voor het laatst, voor de a moet het strottenhoofd helemaal openstaan en dat kan alleen wanneer haar stem is opgewarmd. Dan laat ze los en geeft haar lijf weer over aan de meedogenloze werking van de zwaartekracht.

Met grote voorzichtigheid trekt ze de douchemuts over haar krullen, ze draait de kraan van de douche open, stapt uit haar slip en neemt op de valreep een tandenborstel en een tube tandpasta mee: 'Mimimimi, momomomo, mumumumu, moemoemoeoeoe.' Zodra ze onder de warme straal staat sluit ze haar ogen. Even niks behalve het warme water, dat als een minnaar haar rug streelt. Hoe lang geleden is het dat ze zo door een man is aangeraakt? Ze kan het zich niet herinneren. Heel even droomt ze weg, dan ontwaakt ze weer en doucht ijskoud na: 'Mimimieieieie!' Buiten adem draait ze de kraan dicht.

Ze slaat een grote roze badhanddoek om, brengt voor de beslagen spiegel een scrubmasker aan en smeert haar lijf van top tot teen in met een sterk geurende lotion die moet voorkomen dat ze naar oud mens ruikt. Ze wast het masker af en brengt een hydraterende crème aan van omgerekend zo'n drie euro per likje. 'Omdat ik het waard ben', imiteert ze een collega die ooit reclame maakte voor een shampoomerk, en ze grinnikt.

Een paar uur later zit ze in de bus en laat zich de A10 op rijden. Vanwege de airconditioning heeft ze haar stola omgeslagen. Buiten is het achtentwintig graden. Zoals altijd zit ze op de eerste stoel aan het raam, als je binnenkomt links van het gangpad. Toen ze jong was zat ze het liefst op de plek waar de

meeste reuring was of waar de beste acteurs zaten, maar naarmate ze ouder werd ging ze steeds meer waarde hechten aan de status van een eigen zitplaats in de bus. Nu zit ze alweer jaren hier. Mary zat er, Ank en later natuurlijk Ellen.

De chauffeur heeft hun zojuist verteld dat het tweeënhalf uur is naar Vlissingen, maar dat het door de files misschien wel wat langer kan duren. Achter in de bus steeg meteen een enorm protest op. Ze schoot ervan in de lach. Bij het toneel houden ze niet van reizen. Zelf is ze er ook geen fan van, maar in de provincie hebben ze natuurlijk net zo goed recht op een leuke avond. Goed, dan sta je in Doetinchem voor een zaal grijze duiven en komt de koffie er uit een automaat en moet je heen en terug zo'n zes uur in de bus zitten, maar wat zou het? Het is toch prachtig dat er nog schouwburgdirecteuren bestaan die naast al dat cabaretgeweld toneel willen programmeren? En daarbij, ze trekken altijd volle zalen, altijd. Ze kent genoeg collega's die daar niet eens van durven dromen.

Toen ze op de toneelschool zat, stond er nog geen televisie in iedere huiskamer, een bezoekje aan de schouwburg was toen heel gewoon. Ze heeft oudere collega's die inmiddels niet meer leven, horen vertellen hoe ze zich de blubber moesten werken omdat de vraag zo enorm was. Ach, dat waren nog eens tijden. Tegenwoordig is het toneel op sterven na dood. Maar dat geldt dus niet voor de voorstellingen waar zij in staat.

De theaterproducent met wie ze sinds jaar en dag samenwerkt, noemt haar liefkozend zijn publiekstrekkertje. Een geuzennaam, zegt hij. Zelf draagt ze hem met gemengde gevoelens. In haar oren klinkt het toch meer als de weektopper van een supermarkt. Precies zo staat haar naam ook op het affiche, in een schreeuwend lettertype met een vet uitroepteken erachter. Niet zo chic, vindt ze zelf. De theaterproducent zegt

dat ze wel heel chic wordt betaald. Hij vindt dat ze trots mag zijn op haar status.

Op de stoel naast haar heeft ze van alles neergelegd om de komende uren mee door te komen, zoals het script van een televisieserie waar ze voor gevraagd is en een ouderwetse discman met koptelefoon. Ze heeft het ding kort na de dood van Edward aangeschaft en hij doet het nog wonderwel. Ze weet niks van muziek, maar ze vindt het heerlijk om ernaar te luisteren. Naar alles eigenlijk, zolang er maar gevoel in zit. 'Romance' uit *The Blizzard* van Sviridov is op dit moment haar favoriet, maar ze houdt ook van Mercedes Sosa, Johnny Jordaan, Queen, ze heeft een brede smaak, wil ze maar zeggen. Op de stoel ligt ook haar grote leren buidel tas gevuld met spullen die een vrouw nu eenmaal nodig heeft, of die ze ooit nodig had, maar vergeten is eruit te halen. Zoals altijd heeft ze een goede fles wijn mee en een paar kaasjes om haar kinderen te trakteren op de terugweg. Voor zichzelf heeft ze een tupperwarebakje met gesneden rauwkost meegebracht, op die manier lukt het haar al jaren om weerstand te bieden aan de Twix-repen uit de artiestenfoyer waarvan ze er na de voorstelling het liefst handenvol zou snaaien. Wijn en kaas doet ze al jaren niet meer. Daar kan ze niet van slapen.

De zaterdagbijlage zit ook in haar tas. Zal ze dan misschien toch heel even? 'Ik leef voor de verbeelding' is de kop boven het interview. Een mooie, treffende titel. Het is ook een mooi interview geworden, dat zegt iedereen, dus dan zal het wel zo zijn. Op de cover van de bijlage staat een foto van haar in close-up. Een oude dame die zorgwekkend veel op haar moeder lijkt, niet de vrouw die ze voor haar eigen gevoel altijd is gebleven. Ze zou er graag nog even naar willen kijken, maar daar kan ze beter mee wachten tot ze straks in haar kleedkamer is, ze wil niet ijdel overkomen.

Ze draait zich om en kijkt naar de groep jonge honden waarmee ze dit seizoen door het land toert. Zo te horen zijn ze aangekomen bij het hoofdstuk sterke verhalen, een vast onderdeel van hun dagelijkse gespreksscarrousel. Acteurs zijn meesters in sterke verhalen en de een wil natuurlijk niet onderdoen voor de ander. De acteur die op dit moment spreekt, is goed op dreef. Ze geniet van de vakkundigheid waarmee hij zijn verhaal naar een hoogtepunt brengt. Voortreffelijke spanningsopbouw, ze kan niet anders zeggen. Maar ja, daar worden ze voor opgeleid.

‘... ze waren bij een heel andere scène dan hij dacht! En zijn opkomst was op een volstrekt andere plek dan waar hij stond! Maar hij hoorde zijn cue al en Hans Kemna zat in de zaal...’

‘Werkt er een Hans bij Kemna?’

‘Ik heb het over Hans Kemna zelf.’

‘O, is dat echt iemand?’

Gelach.

Grinnikend draait ze zich terug. Niets zo vergankelijk als het toneel, ze kan het niet vaak genoeg zeggen. De *casting director* die generaties lang carrières heeft gemaakt en gebroken is voor haar toneelkinderen nog slechts een naam van het bureau dat hun werk verschaft.

Even overweegt ze iets spitsvondigs naar achteren te slingeren, een scherpe oneliner, of een geestige reprimande. ‘Ken je klassiekers, schat,’ zou ze kunnen roepen en dan zou ze hem op onnavolgbare wijze na kunnen doen, met dat speciale gevoel voor in de mond, alsof je op een zuurtje sabbelt, de kin naar achteren, de stem sonoor en pats, zou ze hem hebben, dan zou hij als het ware onder haar huid kruipen. Of zij onder die van hem, wat natuurlijk altijd en eeuwig de discussie is. ‘Kind, wat was je goed,’ klonk bij hem alsof hem dat ook verbaasde. Je moest natuurlijk wel weten dat je uiteindelijk niet